Aan de leden

Datum
19 september 2022
Kenmerk
TISB/U202200620
Lbr. 22/049
Telefoonnummer
070 373 8393
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Ondertekening van het Integraal Zorgakkoord

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Met deze brief informeren wij u over de – voorwaardelijke – ondertekening door de VNG van het Integraal Zorgakkoord op 16 september jl. We gaan in op de aanleiding voor het akkoord, de betekenis voor gemeenten en het voorbehoud waaronder het VNG-bestuur heeft ingestemd met ondertekening.

Aanleiding

De zorg in Nederland staat onder druk. Door onder andere vergrijzing, een toenemende zorgvraag, en personeelsschaarste zal de komende jaren de vraag naar zorg sneller stijgen dan het aanbod. In het Integraal Zorgakkoord (IZA) hebben 13 zorgpartijen[1] afspraken gemaakt over hoe deze uitdagingen de komende jaren aan te pakken (https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/09/16/verregaande-samenwerking-in-historisch-integraal-zorgakkoord). De VNG onderschrijft van harte de gedachte achter het akkoord dat onze inwoners gebaat zijn bij een steviger inzet op preventie van ongezondheid met een nadrukkelijkere rol voor het sociaal domein, in samenwerking met de zorg. Ook de mogelijkheid om in de zorg domeinoverstijgend te werken en een regionaal gecoördineerde aanpak van zorg en preventie zijn van belang. Op deze manier nemen we verantwoordelijkheid voor de maatschappelijke opgave om met elkaar toe te werken naar een vitalere samenleving en toekomstbestendige zorg.

Het doel van het akkoord is het verbeteren van de gezondheid, het inperken van de toenemende vraag naar zorg en het beheersen van de toenemende kosten van de zorg in de

[1] In IZA is het brede zorgveld vertegenwoordigd: verzekeraars, huisartsen, ggz, (wijk)verpleging en verzorging, thuiszorg, ziekenhuizen, medische specialisten, specialistische klinieken en de patiëntenfederatie. Ook het Zorginstituut en de Nederlandse Zorgautoriteit zijn nauw betrokken.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Zorgverzekeringswet (Zvw)[2]. Deze budgetrem gaat niet over de gemeentelijke budgetten. Wij tekenen voor afspraken die gemeentelijke inzet en verantwoordelijkheid betreffen zoals preventie, het opzetten van een regionale preventie infrastructuur en het verbeteren van de samenwerking tussen de eerstelijnszorg en het sociaal domein.

Ondertekening door de VNG van het Integraal Zorgakkoord is onder voorbehoud van instemming door onze Algemene Ledenvergadering (ALV) op 2 december aanstaande en een oplossing voor het zogeheten financieel ravijn in 2026, zoals verwoord in de resolutie Zekerheid over de structurele financiën van de ALV van afgelopen juni[3].

Het belang voor gemeenten

De inhoudelijke overwegingen voor de gemeenten om aan het Integraal Zorgakkoord deel te nemen zijn verwoord in de gemeentelijke propositie 'De winst van het sociaal domein' die in 2021 bij de kabinetsformatie aan de informateur is aangeboden. Onder de titel 'een gezond leven makkelijker maken' hebben we gepleit voor een benadering van de gezondheidszorg, waarin de gezondheid van de inwoners en de samenleving centraal staan.

Gemeenten hebben een groot belang bij een goed zorgstelsel. In de eerste plaats is de zorg van belang om de inwoners en daarmee de gemeenschap gezond te houden. Daarnaast heeft het gemeentelijk sociaal domein belang bij het goed functioneren van de zorg. Als de eerstelijnszorg – (huisartsen, wijkzorg en lichte geestelijke gezondheidszorg (ggz) – instort of vastloopt, zal de druk op het sociaal domein zowel in volume als in kosten onvermijdelijk toenemen.

Gemeenten hebben het zorgdomein ook iets te bieden: door een goede samenwerking tussen het sociaal domein en de eerstelijnszorg kan de druk op het zorgstelsel verlicht worden. Mensen die letterlijk buikpijn hebben van hun schulden gaan nu vaak naar de huisarts, maar hebben eigenlijk hulp vanuit het sociaal domein nodig. Daarnaast zijn gemeenten vanuit de Wet publieke gezondheid (Wpg) verantwoordelijk voor preventief gezondheidsbeleid. De rol van gemeenten in preventie is breed. Een goede preventie-aanpak kan de druk op de curatieve en medische zorg verlichten.

De Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV) heeft het Integraal Zorgakkoord (nog) niet ondertekend. Voor gemeenten zijn huisartsen een belangrijke partner bij de beweging van zorg naar gezondheid en veel gemeenten werken ook al samen met huisartsen. De bezwaren van de LHV zitten niet op de inhoud, maar op vertrouwen in de uitvoerbaarheid. In december beoordeelt de LHV eventuele deelname opnieuw en we hopen dat zij dan besluiten om alsnog formeel in te stappen. InEen, branchevereniging van de georganiseerde eerstelijn waaronder ook huisartsen, heeft het IZA wel ondertekend.

Wat betekent het IZA voor gemeenten

Inhoudelijk bevat het Integraal Zorgakkoord de afspraken waar gemeenten voor hebben gepleit. In het IZA stellen de partijen met elkaar vast dat er meer aan preventie gedaan moeten worden om oorzaken van ongezondheid weg te nemen én dat de zorg voor gezondheid op dit moment vanuit

[2] In het regeerakkoord is afgesproken dat de groei in zorgkosten de komende jaren met circa € 4,5 miljard wordt afgeremd. Het gaat hier om een rem op de kostengroei in de verzekerde (Zvw) zorg (de medische zorg, zoals geleverd door ziekenhuizen, huisartsen, verpleegkundigen, psychiaters e.d.). In het IZA zijn géén budgetafspraken of kaderstellingen opgenomen voor gemeentelijk gefinancierde zorg (vanuit bijvoorbeeld de Wmo of de Jeugdwet). De budgetrem van € 4,5 miljard betreft dus géén gemeentelijke budgetten.

[3] https://vng.nl/sites/default/files/2022-06/07b%20Resolutie-zekerheid-over-structurele-financien-ALV-29-juni-2022.pdf

het perspectief van inwoners ook echt beter kan (minder versnippering, betere afstemming, tijdiger de juiste hulp). Door dit akkoord wordt een beweging gemaakt van individuele zorg naar gezamenlijke zorg voor een gezond en vitale samenleving, gericht op het verkleinen van gezondheidsachterstanden. De effectieve inzet van het sociaal domein die we als gemeenten in de propositie 'de winst van het sociaal domein' bepleiten heeft een centrale rol in het IZA-akkoord gekregen. De belangrijkste afspraken voor gemeenten zijn:

- Afspraken over coördinatie van preventie en de samenhang in de zorg via de regionale preventie infrastructuur waarvoor de centrale zorgverzekeraar en gemeenten in de regio gezamenlijk het initiatief nemen
- Domein-overstijgende samenwerking wordt vereenvoudigd, onder andere door het wegnemen van belemmeringen (bijv. juridische belemmeringen, strijdige eisen in contractering of verschillende stelsels van financiering)
- De samenwerking tussen het sociaal domein (o.a. wijkteams) en de eerstelijnszorg (huisartsen, lichte ggz en wijkzorg) wordt versterkt, om zo de toegang tot de juiste zorg en ondersteuning te verbeteren.
- Extra inzet op preventie en gezondheidsbevordering voor een gezonde en vitale samenleving en om de instroom in de zorg te beperken.

Naast inhoudelijke zit er ook een financiële kant aan deelname aan het Integraal Zorgakkoord. In het IZA zit voor gemeenten €150 miljoen (structureel) voor de regionale preventie infrastructuur en is er voor gemeenten toegang tot IZA-transformatiemiddelen (€1,4 miljard tot 2026). Voor de lokale aanpak van preventie worden aparte afspraken gemaakt in het 'gezond en actief leven akkoord' (GALA) waarvoor gemeenten €180 miljoen structureel ontvangen. IZA en GALA hangen nauw met elkaar samen.

Ook is er een afspraak gemaakt over de dekking van het tekort door het Wmo abonnementstarief. Daar wordt €110 miljoen voor vrijgemaakt. Een eerste stap in de door gemeenten gewenste compensatie van het abonnementstarief. In de programma's Wonen met Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) en Een Thuis voor Iedereen worden verdere afspraken gemaakt over de uitwerking van ondersteuning en zorg van inwoners in de thuissituatie.

Vervolgstappen

Op Prinsjesdag komt er duidelijkheid over de compensatie van het kabinet voor het ravijn 2026. De beoordeling of de financiën voldoende zijn om als gemeenten de ambities in het Integraal Zorgakkoord waar te kunnen maken – en daarmee ook de definitieve instemming of afwijzing op het IZA – zal in de BALV op 2 december a.s. plaatsvinden. Dit voorbehoud heeft de VNG uitdrukkelijk gemaakt en wordt gerespecteerd door de andere partijen.

Het VNG-bestuur legt, gebaseerd op de toelichting in deze brief, deelname aan het Integraal Zorgakkoord met een positief advies voor aan de BALV. U ontvangt hierover nog een apart voorstel wat op de BALV zal voorliggen.

In de tussentijd gaan we aan de slag met de uitwerking van de verschillende ambities en afspraken in het IZA. Hierover blijven we gemeenten informeren. Ook betrekken we de verschillende gemeentelijke netwerken bij die uitwerking.

Vragen

Voor vragen kunt u contact opnemen met het Klant Contact Centrum (KCC) van de VNG via telefoonnummer 070 373 83 93 of het contactformulier op onze website.

Op de VNG website kunt u ook terecht voor meer informatie over het IZA en de andere genoemde akkoorden en programma's.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

L.K. Geluk
Algemeen directeur